

Oponentský posudek na Bakalářskou práci Nikolý Uramové

Nikola Uramová ve své Bakalářské práci zpracovává téma „Opera R. U. R.“.

V anotaci uvádí, že se zaměřuje na operu Jana Jiráka R. U. R. aneb Roboti podle Čapka, s cílem zkompletovat dostupné informace o díle. Zabývá se literární předlohou, dějem, vyjmenovává postavy i realizační tým připravovaného projektu a snaží se zkoumat, proč nedošlo k uskutečnění.

V úvodu se píše o přípravách tohoto projektu, dozvídáme se o tom, že „za nejasných okolností byly práce na provedení opery odkládány a pozdržovány, až se premiéra neuskutečnila vůbec“. Na konci v interview se skladatelem ale on sám doznává, že důvody neuvedení byly čistě ekonomické (tudíž ne nejasné), z čehož pravděpodobně vyplývá, že investor si nakonec rozmyslel vynakládat prostředky do nejistého projektu!

V následujících statích se diplomantka rozepisuje o životě a díle skladatele, realizačním týmu plánované premiéry, rolích a jejich představitelích. Kapitoly jsou velmi obsažné s náležitou obrazovou dokumentací. Tím, že jde o faktografickou část práce, nelze hodnotit stylistický aspekt, ani vlastní invenční přínos. Nemohu však přehlédnout chyby a nepřesnosti ve jménech a názvech! Např. Milan Cieslar (nikoli Cieslav), Ivan Klíma (ne Klima), Olga Scheinpflugová (ne Scheipflugová), Gymnázium J. K. Tyla je v Hradci Králové (nikoli v Plzni) a především fatální chybu, že operu Carmen nenapsal Puccini, nýbrž Bizet!!!

V části věnované přímo literární předloze a dílu samému mě zaujal fakt, že operu na stejné téma podle Čapka složil již v roce 1977 Zdeněk Blažek (skloňujeme Blažkem, ne Blažkou), ale již se nedozvídáme, zda byla uvedena?!? Zjistil jsem, že uvedena byla v roce 2004 v úpravách Jana Jiráka, jenž je autorem své verze na totéž téma z roku 2015! Tento fakt mi přijde velmi zásadní a jeho neuvedení chápu jako prohřešek! V jakém rozsahu a intencích byly jeho úpravy Blažkovy partitury??? Do jaké míry ovlivnilo přepracování téhož tématu jeho vlastní kompozicí??? To jsou otázky, jejichž zodpovězení by mě velmi zajímalo!

Následují popisy obsahů dějů předlohy i libreta, jež jsou ve velké míře totožné, tudíž pro čitatele bezpředmětným opakováním již napsaného. Uvítal bych spíše výčet rozdílů.

V dalším oddíle je nekonečný výčet literárních děl Karla Čapka, která jsou všem velmi dobře známá a nemají se zpracovávaným tématem žádnou souvislost. Pro mě by bylo mnohem smysluplnější uvést pouze díla, která byla zhudebněna a rozepsat se alespoň rámcově o těchto kompozicích.

Z rozhovoru se skladatelem Janem Jiráskem vyplývá, že se cítí být operním skladatelem a toto dílo patří k jeho nejmilejším. Dále popisuje co předcházelo vzniku opery, jak probíhaly přípravné práce a nejvíc mě překvapilo, že – dle vyjádření skladatele – on sám neměl právo a moc zasáhnout do výběru obsazení, návrhu scény ani kostýmů! To mi přijde jako velmi podivné, když autor nemůže ovlivnit interpretaci vlastní skladby, byť jen doporučením, či názorem. Svědčí to o něčem pochybném a „nemocném“.

V závěru diplomantka uvádí, že smyslem bylo zkompletovat všechny informace týkající se neprovedené opery, poukázat na „genialitu“ Jana Jiráka a „všechna jeho díla“ a uvést členy realizačního týmu a hlavně „oficiální důvod, proč nebyla opera uvedena“! Při vši úctě

ke skladateli Jiráskovi mi přijde poněkud přehnané nazývat jej geniálním! V naší hudební historii bychom jistě našli mnohem významnější jména, která můžeme nazývat geniálními!!! Věřím, že se tak stalo jen díky přehnaným osobním sympatiím vůči osobě skladatele a jeho neuvedenému dílu. Vysvětlení se nabízí i v tom, že sama diplomantka měla v opeře účinkovat.

Nikola Uramová zpracovala svou práci poctivě a obsažně, což svědčí o jejím zaujetí o dílo. Bohužel těžiště práce je pouze ve faktografických údajích, opsaných životopisech a výčtech děl skladatele a literátů. Postrádám zde významnější osobní vklad a vlastní myšlenky. Jistý druh invence se objevil snad jen v kladených otázkách samotnému skladateli na konci práce. Nenašel jsem bohužel ani zmínku o struktuře formální, harmonické, jaké kompoziční vlivy a metody se v opeře uplatňují, zda jde o kompozici moderní, či tradiční, atd... Díky absenci uvedení, neexistenci nahrávky a nemožnosti shlédnout partituru, nemáme bohužel možnost posoudit tuto operu jakkoli hudebně, proto si myslím, že by hlubší ponoření do struktury díla bylo žádoucí. Chápu tento fakt jako zásadní nedostatek, pokud si diplomantka klade v úvodu za cíl „zkompletovat všechny dostupné informace o tomto díle“. Dle mého soudu je však životnost tohoto díla velmi nejistá a případný úspěch by mu zaručovala především skvělá literární předloha. I z tohoto důvodu mi subjektivně nepříjde zpracovávání tohoto tématu pro širší veřejnost jako dvakrát přínosné a podnětné.

Navrhuji hodnocení „C“.

MgA. Martin Bárta